

Landskap: *Skåne*

Upptecknat av: *Aug. L. Nordgren*

Härad: *Fråsta*

Adress: *Hägseröd, Löberöd.*

Socken: *Hägseröd*

Berättat av: *Dessamme*

Uppteckningsår: *1941.*

Född år: *1882 i Långhytt, Hallaröd.*

Bokungstyper

Str. II: 26.

*Arvid
Z*

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7258:1-6.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Anna Lindström

Härad: Trasta

Adress: Hörsberids Låbuis

Socken: Hörsberids

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svar
å
Lista 26.

Uppteckningen rör sig om en Bakugus
byg som nog får räknas till det flydda.
De nämnda byggnaderna blir nog en rätt svår
uppgift att leta rätt på i närvarande
tid, åtminstone i arkiverna här i Trastad.
Det är många år sen jag såg en dylik
bakugus av rund bygg byggd utan för
koningshuset.

Skriv endast på denna sida!

1-2. Vad som här kammor och berättas för
 A.B. sig om ett Boudställe från Hörsröd N:o 2.
 i Hörsröds saken av Frosta Hörsd.
 Äldre av det samma under de senaste
 30 åren har varit Lantbrukare A. J. Tängvall
 Kåks eldstaden, vars händ kunde variera
 något, var i regel mellan 2 à 3 alnar på
 längden, en aln i bredd, den stälte i re-
 gel stumt i tillräckliga rummen som avskilj-
 de köket från rummen, i rummen fanns
 i de flesta fall en sittning, som eldades
 från spisbänken i köket.

De äldre bakugnarne murades mer eller
 mindre invändigt i basten, järnspisens
 typen, järnkam ej i så stor mängd, som
 de runda, här ä ännu ända plats fanns för
 30 år sen en bakugn som var murad i
 så kallad gammaldags stil, helt utanför

Svar
 Å
 Lista 26.
 S. B.

3. 8

L. 26

3. C.

Den yttre väggen, men dock med eld eller
så kallad kölkhat eller ventjär från Träsk.

Ett stort antal bakugnar var murade
av enbart lera, eller råsten, en sort sand
o jord sten som strögs av arbetad lera
med i huvudsak samma form som vanlig
korselsten, den kallades även för (lerssten).

Grästen förs kom ju även men till hörde
den äldsta byggnads form af stenen.

Tegel som murning i bakugnar har ej haft
sådan större användning i bakugnar
före sekelskiftet, det är först en för omkring
50 à 60 år som de kom mer i allmänt bruk
acceptera som de gamla ugarna behövde
muras om och förnyas. I gamla tiden var
bakugarna rätt höga i användning, ibland
1 à 1½ aln från årenen åren benämning för
botten i byggen, och uppkill valved uppkill

ACC. N:R. M. 7258:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
3

De äldre bakugruarnas försvinnande kom
i många fall av den orsaken, dels att de byg-
gdes utrymme, dels att slänske åtgärden
var större, de bakade ej heller så vackert
bröd som de mera nymodiga ugruarna
ja, åtminstone i senare delen av 1800 talet.
Färs kom båda typerna samtidigt, der de
utvändigt byggda och runda bakugruar-
na användes för gammaldags bakvaru.
Den äldsta runda typen har färs kom-
mit mera sparsamt, och har varit rätt
sällsynt under de senaste 40 åren, den i
denna tid ända sällsyn tare, är snart nog
helt försvunnet och endast ett minne blott
den byggd som färs kommit vanligast så långt
jag kan minnas är den 4 kant avlånga
samt utvad helt utvändigt med bakre
gaveln av bakugruen stödd mot bäringshurks

L. 26.

3. C.

4. A.

4. B.

yttre vägg och i husets mittparti, samt
rakt mitt framför den stenmurade
spiselkålen.

Den nuvarande typen började att antas
1880 talet och beröfver att mera användas
allteftersom de gamla bakugnarna kom
att försvinna och lämna plats för de nya.

På de flesta ställen begagnades Fläskhärden
äret runt som enda plats för matlagning.

Skorstenen, som då i 99 fall av 100 var helt
öppen användes även då till att röka
Fläsk och korv vilket då hängdes upp
i densamma på en så kallad (krage) krage
(fläskkrage) ett mindre träd med många
grenar på, som var avskurna några tum från
stammen. Bruket att använda Bakugnen
som värme centrum att uppvärma rum
med järnkam ij, vet ij heller någon plats

4. C.

5. A.

ACC. NR. M. 7258:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Såm denna sed eller bruk före kom
Perioden avser 1850 - 1900 till närvarande
tid, men de gamla bakverkarna som
var till större delen murade utom för den yttre
väggen är nog en rätt gammal data
som stöd här för, kan man jämföra den
gamla byggnadsstil som före kommer
i dessa hus.

5. B.

L. 26.

Stågan bestämd data här för har jag inte
hört, hur gammal typen är eller när den
infördes, några exakta eller bestämda
årstal har jag ej kunna få, när som de
gamla från den tiden eller fr. 1850 talet
blir mer och mer sämre yrka, visserligen
kan man sluta sig till med säkerhet att
typen är mycket gammal, så jag ofta hört
äldre personer yttrat att det varit så som
Farpars eller Farnors tid, var för man i så

5. C.

gall kom ett stycke in på 1800 talet
yrkes skickligheten i den tiden, bland folk
i allmänhet, låg så att säga i blodet då
de flesta bänder och karpare, urendels själar
kunskade att som järn kam i ett hem och
vid ett jodbruk, som arbetsvagnar och red-
skap, samt snickrade och (träsk) byggde
hus också, samt gjorde alla reparationer
för ämnet.

a. Meddelare och upptecknare Aug. Skodaren
O.B. Ståset eldstads komplex i gammaldags
typ är nog svårt att leta rätt på i
närvarande tid då det största antalet
kåk och eldstäder gånghitt under
insyn och renovering under senaste
åren så något gammalt i stil och bygg-
nads sätt dock blir att svårare att fram-
leta, i här antalsade arter